

Hagyomány, Szentírás és a Gyülekezet - David Bolton

1. rész: „Hagyomány és a Szentírás”

Tradition, Scripture and the Church – Part 1: “Tradition and Scripture”

by David Bolton

<http://christcenteredchristianity.com/2014/07/01/tradition-scripture-and-the-church-part-1-tradition-and-scripture/>

Nagy várakozással és nem kevés izgalommal vágok bele egy olyan témába, aminek hiszem, hogy nem lehet túlhangsúlyozni a Gyülekezetre vonatkozó jelentőségét sem a múltban, sem a jelenben, sem a jövőben. Megkockáztatom, hogy azt mondjam: a két leghatásosabb erő, ami valaha is munkálkodott az egész történelem során az a Szentírás és a hagyomány és nagymértékben felelősek a mai helyzetért.

Ha ennek a kettőnek a házassága teljes egészében a mennyben kötött volna, egy utolérhetetlen erő lenne Isten számára a földön! A valóság azonban az, hogy azok egy mennyei és egy földi keveréke, Isteni és emberi módszerek, a jó, a rossz és a gonosz bonyolult keveredésének egy szentségtelen egyesülése. Ha valaha is létezett szeretetgyűlölet kapcsolat, akkor ezen két makacs „lelki-társ” között létezik. A házasságuk felismerhető a legédesebb ragaszkodásról és a leghevesebb konfliktusról. A kapcsolatukra jellemző a nagy hűség és a tisztelet és az állandó harc az uralomért és a végső hatalomért. Amilyen közeli barátok olyan közeli ellenségek is. A hagyománynak és a Szentírásnak ez az összetett és egymásra ható ható természete a magunk sajátos módján végig „*táncolnak*” a Gyülekezet-történet lapjain.

Isten bölcsességében és tervében a kettő közül messzemenően a legelső a Szentírás. Elrendelt módon neki kell vezetnie a “táncban” a hagyománynak pedig követnie kell. A Szentírás a menny támogatása által rendelkezik egy meghatározott hatalommal. A hagyomány csak akkor rendelkezik hatalommal, ha azt a Szentírás támogatja. Annak hatása azonban önérvényesítő és önreklámozó és ezért gyakran egy önálló életet él. Amikor ez megtörténik, ez megkérdőjelezi a Szentírás hatalmát és olyan erővel rendelkezik, hogy elfoglalja annak helyét azoknak az életében, akik a hatása alá kerülnek. A hagyomány tehát a Szentírás egyik legmegtévesztőbb és leglázázóbb vetélytársává válik.

A Gyülekezet a ház-ágya és a csatateret ennek a két erőteljes dolognak és az is lesz mindvégig.

Ebben a sorozatban azt kutatom, hogy ezen két kimagasló erő között feltárjam a kölcsönhatás rétegeit elsődlegesen a hagyomány természetére, helyére és erejére koncentrálna a gyülekezetben. Mindaddig, amíg nem tudunk világosan különbséget

tenni annak valódi és erőteljes szerepe és azzal ellentétben gyakran annak megtévesztő és zsarnoki befolyása között, sosem fogunk szabaddá válni, pedig Isten vágya az, hogy az Ő népe szabad legyen. Tisztességesen és alaposan megvizsgálva a Gyülekezetet ma világosan látszik, hogy majdnem mindennel rendelkezünk, de hiányt szenvedünk e két dolog közötti különbség tételben és megítélésben.

“Hagyomány”

Mielőtt továbbmegyünk mindenekelőtt meg kell néznünk a „hagyomány” szó alapdefinícióját. Azt követően a „hagyománynak” a Szentírással való kapcsolatát tekintve három típusát fogjuk megvizsgálni.

Az Újszövetségben szereplő *“paradosis”* görög szót „hagyománynak” fordítják, ami általában a következőt jelenti: *„átadni, tovább adni”*. Amikor „hagyománynak” fordítják az leginkább a következőt jelenti: *“egy átadás, ami élőszóval vagy írásban kerül elvégzése, azaz „átadás” tanítás, elbeszélés, szabály, stb által.”* (Strong’s Görög Szótár)

Az angol szótár meghatározása a „hagyomány” szóra magában foglal: *“egy öröklött, meggyökerezett, vagy szokáson alapuló gondolkodás -, cselekedet - vagy magatartás mintát (vallásos gyakorlatot vagy társadalmi szokást)”* (Merriam-Webster online kiadás) és, *“viselkedés, gyakorlat, hiedelem és minta átadása, amit egy kultúra értékel.”* (Bing Szótár)

A “hagyomány” tehát az, ami továbbadásra vagy átörökítésre kerül egyik generációról az azt követőre írás vagy szóbeli útmutatás, egyéni vagy közösségi példa és/vagy szellemi, kulturális befolyás által. Ezek a “hagyományok” felölelhetnek tanításokat, hiedelmeket, értékeket, tapasztalatokat, viselkedésmódokat, szokásokat és gyakorlatokat.

Amikor a „hagyományt” ilyen értelemben nézzük, fontos megérteni, hogy az önmagában sem szellemileg sem erkölcsileg nem képvisel semmilyen erőt; valójában semleges. Sosem hordoz magában sem jót, sem rosszat, sem helyeset, sem helytelent, sem pozitívát sem negatívát. A továbbadás tartalma és szándéka az, ami valójában meghatározza egy bizonyos hagyomány szellemi és erkölcsi tulajdonságait. A téma vizsgálatakor fontos tehát megőriznünk egy kiegyensúlyozott látást annak kifejező képességéről és hatásáról. A Gyülekezet hibát követ el, amikor túlhangsúlyozza a hagyomány pozitív vagy negatív oldalát. Az igazság a két oldalt kiegyensúlyozva látja.

Most a „hagyományok” három alapkategóriáját fogjuk megnézni, ahogyan azokról a Szentírás beszél.

“Biblikus hagyományok”

A Szentírás közvetlenül vagy közvetve több helyen pozitívan beszél a „hagyományról”.

Az Újszövetségben például Pál több levelében közvetlenül beszél a „hagyomány” fontosságáról a Gyülekezettel kapcsolatban

A korintusi hívőknek írja:

„Dicsérlek titeket, hogy emlékeztek minden tanításomra, és úgy tartjátok meg a **hagyományokat**, ahogyan átadtam nektek. (1 Kor. 11:1-2 Ref. Ford.)

És hasonló módon a thesszalonikai gyülekezetnek:

“Ezért tehát, testvéreim, álljatok szilárdan, és ragaszkodjatok azokhoz a **hagyományokhoz**, amelyeket akár beszédükből, akár levelükből tanultatok.” (2 Thessz. 2:15 Ref. Ford.)

„Testvéreim, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében parancsoljuk nektek, hogy **tartsátok távol magatokat minden olyan testvértől, aki tétlenül és nem a szerint a hagyomány szerint él**, amelyet tőlünk vettetek át.” (2 Thessz. 3:6)

Ezeken túl számtalan eset van a Szentírásban, ahol hittel teljes módon bátorít bizonyos hit-igazságok, - tapasztalatok és - gyakorlatok továbbadására és átörökítésére.

A Szentírás ezért teljes egészében támogatja azoknak a hagyományoknak a továbbadását, amik teljesen összhangban vannak az ige igaz tanításával, gyakorlatával és példákkal. Ez az igazi helye a “hagyománynak” a Szentírással és a Gyülekezettel kapcsolatban. Valójában ez az *elsődleges* módja annak, hogy a hit egyik generációról a másikra továbbadásra kerüljön. Az ige arra bátorítja a Gyülekezetet, hogy használja ki az Isten-féltő élet minden lehetőségét (példát, beszédet, írást, éneklést, szolgálatot, szentséget, szokásokat, kultúrát, találékonyságot) és arra is bátorít, hogy hirdesse és adja tovább a hitet. Ezek mindegyike összhangban kell, hogy legyen a Szentírás parancsolatainak egészével, helyes arányban megosztva és kivitelezve a Szent Szellem közvetlen munkája által.

A hit átadása nem csak a Szentírás tanításainak és gyakorlatának *külsődleges* dolgait foglalja magában, hanem a Szentírás fontosabb *belső, szellemi* dolgait is, mint a bizalmas kapcsolat Istennel, Krisztus szellemi kifermálódása az Ő embereiben és a Szent Szellem sokféle munkája. Az igaz biblikus hagyomány legelőször és legfőképp *szellemi* és nem pusztán “lelki” vagy kulturális dolog. Ha a hagyomány önálló életet él a Szellem munkájától függetlenül, akkor - még ha külsődleges formáját tekintve „biblikus” is lenne - valójában “NEM biblikus”, mivel a Biblia helyteleníti mindazt, ami testi erővel kerül kivitelezésre.

A “biblikus hagyományokat” ezért nem lehet megítélni kizárólag a külsődleges megjelenésük miatt, hanem csak annak *belső, szellemi* jellemzői szerint, ha azok valóban „ő (Isten) „*tőle*”, ő „*általa*” és ő „*reá nézve*” vannak. (Róma. 11:36)

A „biblikus hagyományok” továbbadása azon kívül lényeges a Gyülekezet elhívásának és missziójának a Szent Szellem által történő végrehajtása szempontjából is.

“Nem biblikus hagyományok”

A „hagyományok” második kategóriáját nevezzük “nem-biblikus hagyományoknak”. A „nem” tagadószt elsősorban a következőképpen használják “...*valaminek a hiánya (inkább, mint az ellentéte vagy fordítottja valaminek, amit gyakran az 'un'- előszóval fejeznek ki (pld. unszimpatikus)*” (*Dictionary.com*)

A nem-biblikus hagyományok kívül állnak a Szentírás hatókörén. Nem tagadják, de nem is erősítik a Biblia tanításait és példáit. Jóllehet a „biblikus hagyományok” *pozitívak* a biblikus tartalom és szándék tekintetében, a “nem-biblikus hagyományok” *semlegesek* az ige betűje és szelleme szempontjából egyaránt.

Néhány példa az ilyen típusú hagyományokból megtalálható a társadalmunkban is: pld. az út jobb (vagy bal) oldalán való közlekedés, felállva tapsolni egy nagyszerű teljesítménynek, zöld ruhát hordani St. Patrick napján stb.... A Biblia nem parancsolja meg ezeket a gyakorlatokat, de nem is tiltja. Krisztus követői szabadok ebben, hogy a saját érdeklődésük és vágyaik szerint gyakorolják-e azokat vagy nem, mindaddig amíg azok nem okoznak bajt, indokolatlan támadást vagy kárt a hitükben (a Róma 14 szellemében.)

A Szentírás mindenre kiterjedő az alapelveket és az élet dolgait illetően. Amikor azonban olyan hagyományokkal kerülünk szembe, amikről nem beszél a Szentírás, körültekintéssel kell eljárunk. Különösen igaz ez abban az esetben, amikor bevisszük azokat a gyakorlatokat a Gyülekezetbe. Lehetnek olyan mögöttes indíttatások, elvek vagy hatások, amik ilyenkor működésbe lépnek. Ezek olyan tényezők, amik függnak a kultúrától vagy egyéni viselkedésektől, ami miatt egy másik kategóriába helyezi át azokat. (például az út jobb oldalán közlekedni nem probléma, de Angliában???! :-()) A forgalmi lámpa hasonlatát használjuk és a “biblikus hagyományok” a “zöld lámpával” azonosítjuk, akkor a nem biblikus hagyományok a “sárga lámpának” felelnek meg.

Most jutunk el a „hagyomány” harmadik fő kategóriájához, a “piros lámpa” kategóriához...

“Biblia ellenes hagyományok”

A „un-” előszó jelent “nem”- et is, de erősebb értelmezést “*adva a negatív vagy ellentétes erőknél...*” (*Dictionary.com*) Az “*Anti -*” előszó (jelentése “ellen”, “*valamivel szemben*”...) szintén használatos az ilyen típusú hagyomány leírására. “Nem-biblikus/Biblia ellenes hagyományok” tehát azok, amelyek *elleneznek, szembe helyezkednek* vagy valami módon *ellene állnak* a Szentírás tanításának és bizonyoságátételének.

Ebbe a kategóriába tartozik sok feltűnően kirívó tanítás és gyakorlat, amiket Isten Igéje egyértelműen “Biblia-ellenesnek” ítél és általánosan ismertek a Gyülekezetben.

Még fontosabb azonban, hogy ezek a hagyományok sok apró, megtévesztő hiedelmet és gyakorlatot is tartalmaznak, amik sajátosságaikat tekintve úgy tűnhetnek, hogy “nem-biblikusak” vagy akár “biblikusnak” is... de valójában mégsem azok. Ezek a hagyományok azonban, ahogyan az rendszerint lenni szokott magukba olvasztanak megtévesztő elemeket anélkül, hogy tisztáznák és különbséget tennének, hogy mik is azok valójában. Ezeket a beolvasztott megtévesztő elemeket sokan magától értetődő módon könnyedén elfogadják és a keresztyén hit, gyakorlat és kultúra részének tekintik. Mivel *azok ellenére* is, és nem *azok miatt* Isten gyakran munkálkodik ott is, ahol ezek jelen vannak, úgy tűnhet, hogy Isten jóváhagyta és áldását adta ezekre. A látszólagos „Isteni támogatás” ellenére ezek a legmegtévesztőbb és legveszélyesebb hagyományok lehetnek minden gyülekezetben és ezért a legnehezebb felfedezni ezeket és gyökerestől kiirtani.

A hagyományoknak ez a típusa az, amikkel Jézus állandóan szembetalálta magát és összeütközésbe került a korának vallási rendszerével. Úgy tűnik, hogy Jézus minden lehetőséget kihasznált, hogy teljesen megtörje ezeket a hagyományokat azok jelenlétében, akik a legjobban imádták azokat; a farizeusok és a törvény tanítói. A gabonaszemek szedegetése ..., gyógyítás..., vagy egy embernek mondta, hogy vegye fel az ágyát és járjon...*szombat*on. Nem zárkózott el a „*tisztátalan*” megérintésétől (halott, vérfolyásos asszony, leprások), megengedte egy prostituálnak, hogy megérintse Őt és megkenje olajjal és megcsókolja a lábát, beszélgetett egy *Szamaritanus nővel* és tanította őt, együtt étkezett „*vámszedőkkel és bűnösökkel*”, vagy “*mosdatlan kézzel*” evett. Jézus állandóan nyilvánosan háborúskodott a „*vének (Biblia-ellenes) emberi rendelkezéseivel, hagyományaival*”.

A tanítványai miatt heves beszélgetésbe elegyedett a farizeusokkal, mert a hagyomány szerint nem tiszta kézzel ettek. Jézus kijelentette ezeket a “Biblia-ellenes” hagyományokat az embereknek.

“Köréje gyűltek a farizeusok és néhányan az írástudók közül, akik Jeruzsálemből jöttek, és észrevették, hogy némelyik tanítványa tisztátalan, vagyis mosdatlan kézzel étkezik. (A kézmosás vallási és nem tisztasági előírás volt.) A farizeusok és általában a zsidók ugyanis addig nem esznek, míg meg nem mosták a kezüket egy maréknyi vízzel, mert ragaszkodnak a vének hagyományaihoz, és amikor hazamennek a piacról, addig nem esznek, míg meg nem mosakodtak. Sok egyéb más is van, amit hagyományként átvettek és őriznek, amilyen például a poharak, korsók, rézedények és fekhelyek megmosása. Megkérdezték tehát tőle a farizeusok és az írástudók: „Miért nem élnek a te tanítványaid a vének hagyományai szerint, és miért étkeznek tisztátalan kézzel?”*

Ő pedig ezt válaszolta nekik: „Találón prófétált Ézsaiás rólatok, ti képmutatók, amint meg van írva: Ez a nép csak ajkával tisztel engem, de szíve távol van tőlem. Hiába

tisztelnek engem, ha olyan tanításokat tanítanak, amelyek emberek parancsolatai. Az Isten parancsolatát elhagyva az emberek hagyományához ragaszkodtok.”

Ezt is mondta nekik: „Szépen félreteszitek az Isten parancsolatát azért, hogy a helyébe állíthassátok a magatok hagyományait. Mert Mózes ezt mondta: Tiszteld apádat és anyádat, és aki gyalázza apját vagy anyját, halállal bünhődjék. Ti pedig azt mondjátok: Ha ezt mondja valaki apjának vagy anyjának: korbán, vagyis áldozati ajándék az, amivel megsegíthetnélek, akkor már nem engeditek, hogy bármit tegyen is apjáért vagy anyjáért; és így érvénytelenné teszitek az Isten igéjét hagyományokkal, amelyet továbbadtatok; de sok más ehhez hasonló is tesztek.” (Márk 7.1-13 Ref. Ford.)

Az utolsó versben lévő „érvénytelenné teszitek” kifejezésre használt görög szó az „akuroō”, ami a következőket jelenti: „*semmissé tenni, megfosztani erőtől vagy hatalomtól, érvényteleníteni.*” Ezért néhány Bibliafordításban a következő szavakat használják: „*hatálytalanítani*” (KJV), „*eltörölni*” (ESV), „*félretenni*” (YLT) és „*érvényteleníteni*” (NAS).

Itt látjuk az erőteljes megtévesztő és lázadó természetét a „Biblia ellenes” hagyományoknak. Rendelkeznek azzal a képességgel, hogy belopózkodjanak a Szentírás iránt legelkötelezettebb emberek szívébe és elméjébe, hogy megvakító jelenlétével és erejével egyszerűen „*érvénytelenítsék*” Isten parancsolatait. Ha csupán azt vesszük figyelembe, hogy képes „*semmissé tenni*” Isten tökéletes igéjét és parancsolatait, akkor tudjuk, hogy valóban veszélyes ellenséggel állunk szemben. Bármilyen, ami képes *semmissé és félre tenni*, amit Isten mond „*...nem tér vissza hozzám üresen*” (Ézs. 55:11) egy olyan erő, amivel számolni kell.

Nem csak a Judaizmus idejében volt ez probléma, ugyanez a hajlandóság a „Biblia ellenes” hagyományok létrehozására és továbbadására ugyanúgy burjánzik a keresztyénségben és kétezer éve volt arra, hogy teljesen 'beássa magát a lövészárókba'. A probléma nem csökkent az évszázadok alatt, hanem erősödött és egy nemzetől szétterjedtminden nemzethez.

A hagyományok megkülönböztetése

Az által, hogy rövid pillantást vetettünk a hagyományoknak erre a három kategóriájára, láthatjuk, hogy egyszerre *tiszteletet érdemlő, közömbös és konfliktusokkal teli* megbonthatatlan egység/szövetség van a hagyomány és a Szentírás között. Hatalmas és bonyolult erők sora munkálkodik ezek között. Világos, borotva-éles megkülönböztetésre és az Isteni zsinórmérték szerinti biztos ítélet gyakorlására van szükségünk, hogy Isten teljes akaratában és bölcsességében járjunk ezekkel kapcsolatban.

Nem hunyhatunk szemet a hagyományok által létrehozott bonyolult zűrzavar felett és nem tehetünk úgy, mintha ez nem létezne, és nem számítana vagy meghaladná képességünket, hogy beleszóljunk ebbe szellemileg és biblikusan hathatós módon.

Mind a menny, mind a pokol erői tudják, hogy mi múlik ezen. Ez vitathatatlanul *a döntő csata* a Gyülekezet által vívott háborúban, és az ellenség azt szeretné, ha letennék a fegyvert és ilyen tekintetben szellemi pacifistákká (háborúellenesekké) válnánk. Jézus nem ezt tette és mi se tegyük.

Amikor belebonyolódunk ebbe a háborúba, mint bármilyen más háborúba, fontos a két lényeges terület megkülönböztetése: először, fel kell ismernünk, kik a *szövetségeseink*, másodsor meg kell ismernünk az *ellenségünket*. Ebben a szellemi háborúban a “hagyomány” *MINDKETTŐ* lehet!

A következő részben meg fogjuk nézni ennek a “szövetséges/ellenséges”-nek a természetét és pontosan kikutatjuk, miért olyan erőteljes és ellenállhatatlan az emberi szívekben, mind Isten mind az ellenfél szempontjából.

Fordította: Abonyi Sándor